

ligskommissionen. — Jeg skal endnu bemærke, at naar jeg har fremlaet Lovforslaget i dens nuværende Skikkelse, er det for at komme saa nær som muligt til, hvad der har været vedtaget i begge Thing tidligere; men jeg har altid saat, og det har jeg ogsaa udtalt i det andet Thing, at jeg erkjender fuldt ud, at der er gaaet saa lang en Aarvætte, siden denne Sag var for, baade i dette Thing og det andet, at vedkommende Thing naturligvis ikke kan være bundet ved, hvad der den Gang vedtoges. Begge Thing ere jo blevne fuldstændig fornyede ved flere Nyvalg siden den Tid, og for saa vidt haaer Spørgsmaalet for som et ganske nyt. Men paa den anden Side tror jeg dog, at da Forholdene egentlig ikke have forandret sig ellers med Hensyn til Sagen selv, er der Grund til at formode, at Fruaterne af den lange Debat og Udvælgelsesforhandling, som den Gang fandt Sted i begge Thing, ogsaa maa kunne benyttes nu.

N. J. Larsen: Jeg anser for mit Vedkommende dette Lovforslag for at være et godt og nyttigt Forslag, og jeg vil meget ønske, at det maa kunne føre til Noget saa hurtigt som muligt. Naar der er blevet saat, at det var en stykkevis Retsreform, lægger jeg ingen Vægt derpaa, naar det er alibet, at en Reform som denne ikke kan foregribe den store Retsreform, som vi mulig desuden kan komme til at vente længe efter. Jeg ser heller ikke, man kan tale om denne Lov som en Sagsførerlov, paa ingen Maade, jeg mener, at et Forslag, som dette, naar det bliver til Lov, vil være til Gavn for den almindelige Befolkning; men det vil paa ingen Maade være en Lov særlig i Sagsførernes Interesse. For Resten har jeg ikke den Mening, at det skulde være i Sagsførernes Interesse at fremkalde Processer; thi af Processalerer leve sandelig ikke Sagsførerne, men de leve (Afbrudelse). Ja, hvis de leve, leve de ad andre Veie. I det Hele taget tror jeg, at man maa sige — jeg kan jo tale som staaende udenfor Sagen, som Ikke-Sagsfører — at naar der er Processlyst blandt part Folk, hvad der ganske sikkert er, er den mere tilfælde hos selve Befolkningen — det er jo en gammel Arv fra vore Forfædre i Oldtiden — end hos selve Sagsførerne. Jeg har adskillig Erfaring for, at det kan koste ikke saa liden Møie at faae Folk forligte, som endelig ville Proses, stjændt man kan forudsæ, at begge Parter kun ville tahe Benge og stabe sig, Værgesser ved at gaa Processveien. Dette Hensyn til Sagsførerne mener jeg altsaa ikke bør stræmme Noget fra at fremme dette Lovforslag. Jeg kunde derfor ønske, det maatte føre til Noget.

Men der er enkelte Punkter i Forslaget, som ikke ere mig ganske klare, og som jeg ønsker at høre mig om for at faae den høitærede Ministers Mening at høre. Det første Punkt angaar § 5, som omhandler Forbud mod, at Sagsførere eller deres Kontorbestjente møde under Forligsmæglingen. Jeg deler den Betragtning, at det under de forhaandenværende Forhold er rigtigt, at dette Forbud opretholdes, i alt Fald for Landets Vedkommende, selv om det opheves i Kjøbenhavn, men jeg tror ikke, at Forbudet, som det staar her i Lovforslaget, har ret meget at betyde; jeg frakter for, at det bliver et temmelig dødt Forbud. Den høitærede Minister mindede om, at Paragrafen var et Kompromis fra 1876, og det er sikkert rigtigt nok, men jeg tror ogsaa, at i 1876 havde dette Kompromis Noget at betyde. Da havde Forbudet kunnet faae reel Virkning, men i den Tid, der er gaaet siden 1876, har det uvilket sig et Forhold blandt Sagsførerne, som vil kunne føre til, at denne Paragraf ingen videre Betydning faar. Det er det saakaldte Mandatarforhold. Naar en Mand kommer til en Sagsfører og overgiver denne en Sag, kan han gjøre det paa den Maade, at Sagsføreren bliver hans Mandatarius, det vil sige, Sagsføreren fører Sagen paa Partens Vegne, men i sit eget Navn. Naar Parten blot udfylder en Blanket, er Sagsføreren hans Mandatarius, han kan som saadan indfalde Modparten for Forligskommissionen, og for denne møder da Sagsføreren selv eller hans Kontorbestjente. Man har Høiestreetsdomme for, at dette er lovligt. Men da Domstolens observerede det, mente de at kunne stoppe denne Praxis ad en anden Kant. Naar nemlig en saadan Sag blev vunden, og der skulde tilkjendes den vindende Part Processomkostninger, saa sit Sagsføreren sig dog ikke tilkjendt Sagsføreralter som vindende Part, da det jo var hans egen Sag, han havde ført og vundet, uden at han hertil havde havt Udvalgt til nogen Sagsfører. Men det var selvfølgelig ikke Sagsføreren Mening, at han skulde undvære Salær, fordi han mødte i Forligskommissionen. Saa kommer man til det sidste Strid af Udviklingen. En Sagsfører har været Mandatarius for at kunne møde under Forligsmæglingen og har altsaa paa dette Punkt omgaaet Forbudet i den bestaaende Lovgivning. Naar saa Sagen falder i Rette, møder Sagsføreren, men bemærker strax ved Sagens Infamiation, at Mandatarforholdet er hævet; nu føres Sagen i Partens eget Navn. Naar Sagen saa vindes, faar Sagsføreren, som han ventede, sit Salær tilkjendt hos den tabende Modpart. Det er For-